Juodoji meleta

Dryocopus martius

Apsaugos statusas: Mažai rūpimos (LC)

Rangas: **species**

1	1	Balandis
STEBĖJIMŲ	STEBĖTOJŲ	PIKO MĖNUO

KARALYSTĖ	KLASĖ	ŠEIMA	GENTIS
Animalia	**Aves**	**Picidae**	*Dryocopus*

Kur ir kada stebėti?

Daugiausia stebėjimų užfiksuota balandį. Geriausias stebėjimo metas — ankstyvas rytas (ypač iki 9 val.).

Apie rūšį

Juodoji meleta – geninių (Picidae) šeimos paukštis.

Išvaizda

Juodoji meleta nuo kitų genių skiriasi dydžiu ir juoda spalva. Tai gana didelė, stambiausia Lietuvoje, ir viena stambiausių pasaulyje gyvenanti geninių (Picidae) šeimos paukščių rūšis, dydžiu maždaug prilygsta pilkąja varnai. Jos ilgis 45-55 cm, skersmuo tarp išskleistų sparnų galų 67-73 cm, svoris 250-370 g,
Patinas juodas, raudonas tik viršugalvis. Nugara metalo blizgesio. Kūno apačia pilkai juoda. Snapas balsvai juosvas. K ojos pilkos. Rainelė šviesiai geltona. Patelės pakaušis raudonas. Jaunikliai panašūs į suaugusius paukščius, tik rusvo a tspalvio. Rainelė šviesiai pilka. Jaunikliai išsirita pliki, rausvos odos.

Paplitimas

Eurazijoje paplitusi nuo Atlanto iki Ramioji vandenyno. Šiaurėje arealas siekia Kolos pusiasalį, Baltąją jūrą, Pečioros ž emupį, Obės, Jenisejaus, Lenos žemupį. Pietuose arealas tęsiasi iki Korėjos pusiasalio, šiaurės rytų Kinijos, šiaurinio K zachstano, Volgos vidurupio, Kaukazo, šiaurės Irano, Mažosios Azijos, Viduržemio jūros pakrančių. Izoliuota arealo dalis yra pietinėje Kinijoje.
Žiemoja paplitimo areale. Dažna rytinėje ir pietinėje Lietuvos dalyje.

Biologija

Būdingas senų, aukštaliemenių pušynų gyventojas. Mėgsta mišrius pušų ir eglių medynus. Apsigyvena atokiuose miško sklypuose, siauruose neiškirsto miško ploteliuose ar kirtavietėse paliktuose pavieniuose medžiuose. Gali įsikurti netoli kelių, poilsiaviečių ir kitų žmonių lankomų vietų.
Laikosi pavieniui, bet per tuoktuves patinas ir patelė labai aktyvūs ir labai triukšmingi. Gerai kopinėja po medžius, ilgais lygiais šuoliais sparčiai kyla vertikaliai aukštyn ir ne taip mikliai straksi atbulomis žemyn. Didesnę laiko dalį praleidžia medžiuose, bet gali šokinėti ir žeme. Juodoji meleta yra gana atsargi, vengia žmogaus. Netikėtai užklupta slepiasi už medžio kamieno. Kaskart kyštelėdama galvą tai iš vienos, tai iš kitos pusės, juo greitai kopia aukštyn ir nuskrenda.

Skraido žemiau medžių viršūnių, retai pakyla virš lajos. Tik rudenėjant dažniau galima pamatyti banguota linija skrendančią virš miško ir garsiai šaukiančią. Nakvoja uoksuose, turi pasirinkusi keletą vietų. Pavyzdžiui, Čepkeliuose s tebėta juodoji meleta net 8 metus reguliariai nakvoja toje pačioje nudžiūvusioje drevėtoje pušyje.

Dauginimasis

Lizdavietės pastovios. Uoksus kala iš vidaus puvinio pažeistuose medžiuose, tačiau stipriais snapo smūgiais pajėgia i škalti ertmę net visiškai sveikose smalingose pušyse. Paukštis darbuojasi taip energingai, kad skiedrų aptinkama u ž 5 metrų nuo medžio kamieno. Būstą įsirengia pušyse, drebulėse, juodalksniuose, rečiau beržuose. Kartais peri n udžiūvusiuose medžiuose. Gūžtos nesuka, kiaušinius deda tiesiai ant skiedrų.
Uoksus pradeda ruošti kovo mėnesio antroje pusėje, būstas paruošiamas per 2—3 savaites. Kartais porelės nariai net konkuruoja, kiekvienas stengiasi įsisprausti pro angą ir išvaryti besidarbuojantį. Deda apie 4 kiaušinius, peri abu porelės nariai maždaug 14 dienų. Jaunikliai išsirita pliki ir akli, tik po trijų savaičių pradeda kaišioti iš uokso galvas, čirpia ir triukšmingai pasitinka tėvus. Gūžtoje jaunikliai išbūna apie 26 dienas.

Mityba

Minta po žieve ir sutrešusioje medienoje gyvenančiais miško kenkėjais. Sulesa daug kinivarpų, ūsuočių, jų lervų bei lėliukių. Ieškodamos maisto, kapoja nudžiūvusių medžių pašaknes, kartais nugriauna didelius stuobrius. Stipriu snapu kapoja kelmus. Mėgsta skruzdėles, jų lervas, kiaušinėlius. Miško skruzdėlių ieško stambių žalių eglių papuvusioje še rdyje.

Skenuok ir peržiūrėk
naujausią informaciją

seskinesozas.lt
Biologinės įvairovės projektas
Duomenys: iNaturalist, Wikipedia, GBIF
iNaturalist rūšies puslapis